

NOVI GLAS

ČASOPIS HRVATSKOGA AKADEMSKOGA KLUBA

01 · 2020

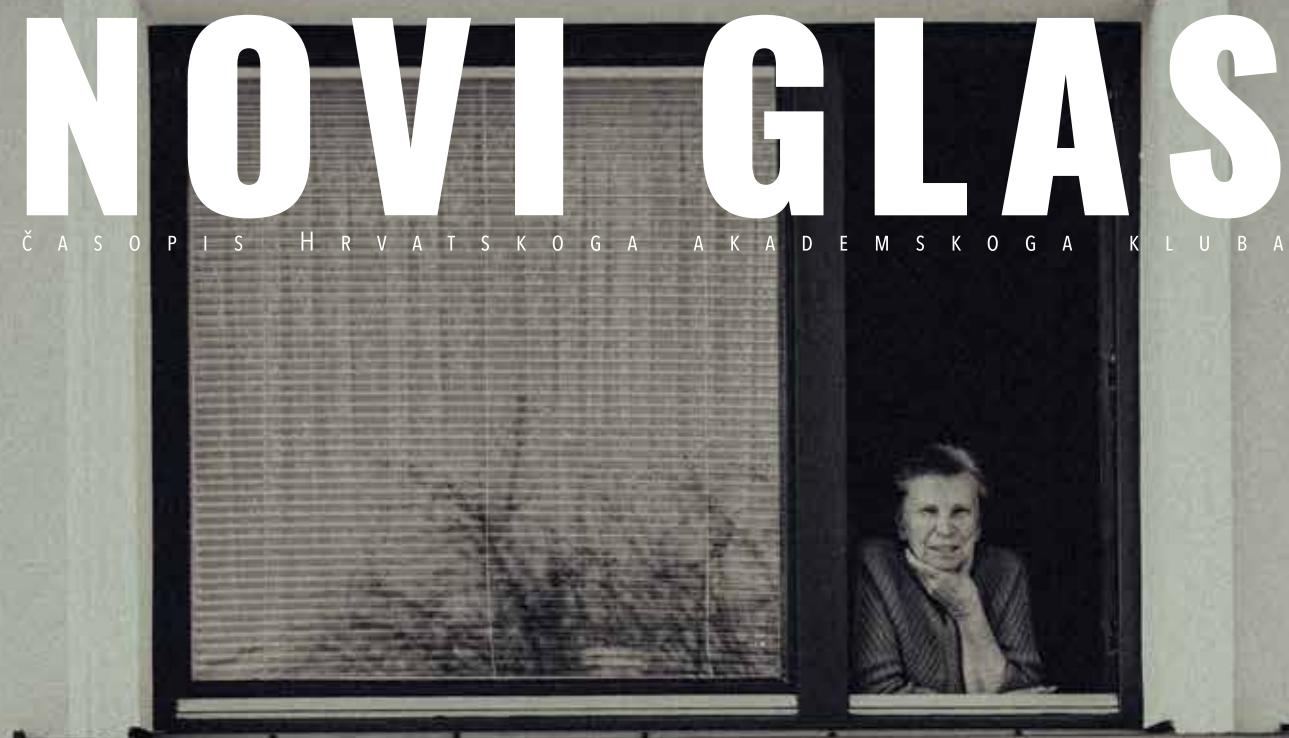

Foto: Ralph Darabos

SADRŽAJ

UVODNI ČLANAK	03	INTEGRACIJA I KULTURNA CJELINA AUSTRIJE	13
INTERVJU: ŠTEFAN EMRICH	04	HAK RADIONICA O UMJETNOSTI	14
COVID-19 NE POZNA GRANICE!	07	PODCAST: MYNORITY - MYSAY	16
MISLI O KORONI	08	SVIT JE IGRALIŠĆE U KAISERMÜHLENU	17
GRADIŠČANSKOHRVATSKA DRUŠTVA SU ZASPALA DIGITALIZACIJU	10	ZEMLJOTRES U ZAGREBU	18
O DOSTUPNOSTI TEKSTOV O GRADIŠČANSKI HRVATI	12	PJEŠMICE	19

Vlasnik i izdavač

HAK. Hrvatski akademski klub
Schwindgasse 14/4 1040 Beč

Tel: 0043 (0)1 - 504 63 54
Fax: 0043 (0)1 - 504 63 5w4 9
E-mail: info@hakovci.org

Glavni urednik

Konstantin Vlašić
novi.glas@hakovci.org

Suradnici

Nina Buranić
Vera Buranić
Davor Frkat
Tereza Grandić
Viktoriјa Ratasić
Martina Špiranec
Matthias Wagner
Alexander Wuković
Dorotea Zeichmann
Marica Zvonarić

Slike

DWH
Mehdi Genest
Ralph Darabos
Stefan Knittel
Wiener Handwerk
Stefan Knittel
Bruno Fantulin/PIXSELL
Jutarnji list

Karikatura

Petar Palković

Cover

Mjenovo 2020,
Ralph Darabos

Lektorat

Tereza Grandits

Layout

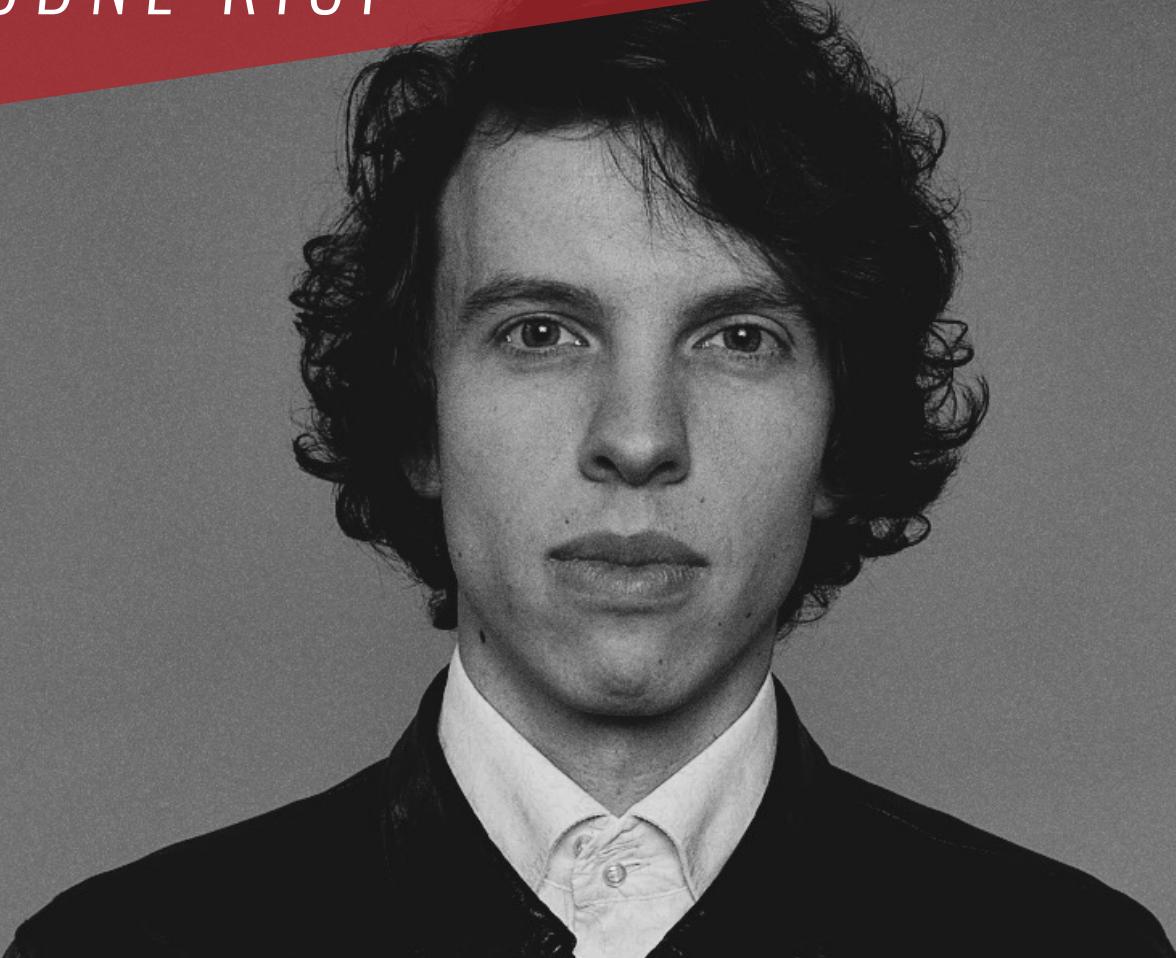
Nikola Znaor

Tisk

PRINT & SMILE Agentur für
Printconsulting OG
Fliedergasse 45/ Siedl
2601 Eggendorf

Gefördert aus den Mitteln der
Volksgruppenförderung
des Bundeskanzleramtes

UVODNE RIČI

UVOD BEZTE RIČI

Draga čitateljica i dragi čitatelj,

Nekoliko različnih posljedic ima ovo sve za narednu grupu. Jedan dio toga, čemo vam kazati, drugoga si morete misliti.

Časi su, kade sve stoji, ništ se ne dogadja, svaki dan je kot ta, ki slijedi, ili ta, ki je jur bio – malo me spominja na tu smišnu dob med Božići i Novim ljetom ... samo, da ne moram poći na sastanke s rodbinom. Ili ne smim. Mi smo pitali neke ljudi, čim se u ovi dani posebno bavu, kako s tim zahadjavaju i ča bi se mogli mi kot društvo od ovih dan naučiti.

Učiteljice i učitelji se jako brzo moraju naučiti sve *online* riješiti, isto tako svi, ki djelaju u uredu ili ričami batru ljudi – a naša društva? U glavnem komentaru ovoga izdanja opisuje Matthias Wagner, kako su gh-društva zamudila skok na tehnološki vlak – a sad još svenek vozu ugljem. I autor ovih rečenic se čudi, zač ove riči moraju jednočva lektorat, onda na *layout*, onda u tiskaru, onda na poštu, a onda 1-2 tajedne po pisanju dojdut vam. Ne bojte se, lektorat nikad ne bi preskočio, ali 2020. Ijeto je, a mi smo u internetu zastupani kot da ga ne bi koristili. Bezbroj ura, ke ove dane

trošimo na socijalni mriža (ja pred svim na *Instagramu*), koliko minut od tih imaju hrvatski sadržaj? Znamda minuta? Promil. Gor se ne ufam izračunati, jer je tako siromaško. Tereza Grandić je napisala kratak tekst o tomu, ča se *online* najde o nami, ako nisi *insider*. Spoilera sada ne tribate, ili?

Narod, ki rado piye, tanca i jači. A sada mora doma siditi i gleda kroz prste. Kako organizirati te sve naše priredbe sada, ko se ne smu odrižati. Croatisadu otpovidati, Dan mladine (ne znamo još kako će biti), ali isto to otpovidati? Ali samo otpovidati stvari i ništ drugoga nuditi je malo nezanimljivo. Ča ne? Se ki trsi prezentirati kulturu u internetu? Doroteja Zeichmann redovito ove dane aktualizira nije stranicu dorotheazeichmann.at, onde se najdu i čitani teksti – audio snimke. Učitelj Ivan Rotter jur desetljeća publicira blog, na kom širi gh-tekste i pjesmice. Škoda da najveći dio štiteljev dojde iz Hrvatske, a ne iz Austrije ili Madjarske ili Slovačke! Mi sami očigledno ne išćemo našu literaturu zvana kočtoč u biblioteki. U prvom tajednu karantene je mene pitao ORF, je li bi imao tekst za emisiju Živo srebro. «Svit je igrališće u Kaisermühlenu» je onda 7 minut dugo spravio *halaburu* na Radio Burgenland. Ali mora to biti iznimka? Kade su gradičansko hrvatske radiodrame? OE1 nima

vrimena odnosno zakonski prepišenoga vrime-na za nas. Zač ne publicirati tekste na radiju? Ako sam iskren, čitati u dvi web-kamere prez vidjenja reakcije publike, je vrlo smišno. Ča je *thumbs-up* u prisподobi s posmihom.

A da ostajemo kod *web-cama*. Prvi intervju, koga sam ja snimio preko web-cama je intervju sa špecijalistom za podatke, matematičarom Štefom Emrichem. Postavio sam mu pitanja (i Davor Frkat je pomogao kod pitanj) o tom, kako oni fabriciraju te modele, na ki baziraju mjere vlade. Kako je koristiti podatke i je to etično korektno? Razgovor je išao u smjer zaštite podatkov (Datenschutz) versus kako koristu oni, ali i drugi globalni *playeri* lične informacije. *Spoiler*: Dobro, da algoritam još ne zna gradičansko hrvatski. Ada, ako ne kaniš da *Instagram* razumi tvoje razgovore (on te sluša!!!) i ti onda kaže relevantne proekte, samo switchaj na manjinski jezik, izmisli si riči, ke program ne pozna. Željim lipu zabav najti dobre opise za *Festplatte*, *Datensatz* i *Filtermaske*.

Do vrijeda,
Konsti

PS: Ne integriraj se, slušaj naš podcast!

ŠTEFAN EMRICH:

**„JA SIGURNO ISTO PREMALO PAZIM SVOJE PODATKE“
ŠTEFAN EMRICH PRI VIDEO-INTERVJUU**

Foto: Stefan Knittel

Kompleksni modeli su baza za svakogačke mijere u sadašnjoj krizi. Štefan Emrich, veliki koborištovski Bečan, djela s velikimi podatki (big data) i razjasni, na čemu baziraju njeve simulacije. Prik platforme jitsi – prvi intervju za Novi glas prik webcam-a – ga pitamo, je li su podatke rješenje ili pogibelj i vidimo, ki zapravo profitira od trgovanja s podatki.

Novi glas: Počnemo sa sadašnjom situacijom. Tebe čudi, da vlada sada eksperete kot tebe kako triba?

Štefan Emrich: Mene već čudi, zač nas do sada nisu pravali. Ali bolje rečeno, je već ili manje jasno, kad je ča neobičnoga i ča novoga za nje. Iako postoju metode jur duga ljeta i se na tim istražuje, ali jednostavno kroz to, da je ova situacija tako posebna - oni nisu znali, ča ili kako dalje - i zato su se k nam obrnuli. Plus mi smo naravno i kroz medije imali malo *background*. Tako da su morali na nas gledati.

NG: Na Puls 4 sam u ovoj krizi po prvi put video tvoje djelo. Onde si predstavio, da je zapravo sva-

ki Austrijanac jedna točka u vašem modelu - ta se giblje i ima kontakt s drugimi. Kako daleko je ta točka stvarna osoba? Su to samo neke informacije u prosjeku ili ste imali točnije podatke?

Emrich: Ta metoda se zove *agent based modeling*. Ako ti namoljaš kip od čega, ča uprav vidiš, načiniš foto - ti nek moreš sve bliže i bliže dojti tomu, ča vidiš, ali ti nikad nećeš imati egzaktну kopiju svita. A isto tako je s modelom. Ti moreš već i već informacije u te točke nutra stvoriti i sve točnije, samo kade-tade je granica. Pitanje je, ča ima smisla da se modelira i kako točni su podatki, ki stoju na raspolaganje, jer na koncu se i mora računati.

Ako ide onda za tako agregirane date - u medijalnom diskursu je išlo i zato, da je A1 ponudio vladu neke. Ste vi te isto dostale ili to nije bilo za vas?

Pominalo se je o tom, da bi i mi mogli koristiti te podatke. Kad sam ja prvi put čuo o tomu, da se to uopće nekako koristi i agregira, sam bio ekstremno šokiran. Ali u medjuvrimenu sam doznao, da zaista konformno djelaju, znači da to dobro

anonimiziraju i zaista ekstremno senzibilno gledaju, ča za podatke moru koristiti. Ali mi je nismo dostali konačno. U principu je dobra metoda - ako je tako daleko apstrahirano, da zaistinu nisu lični podatki nutri nego uopća izreka, kako jako mobilni su ljudi. Onda je to naravno jedna mogućnost kontrole, kako reagirati, je li se ljudi držu mjer, ke su proglašene ili ne. Da se onda jednostavno korigira, kako se komunicira.

Postoju kod vas takozvana etična provjera (etični check) za podatke, ke koristite? Naprimjer odakle su podatki i je li je u redu s timi djelati?

Misljam, mi ta slučaj još nismo imali, da bi imali *etik-check*. U ovom slučaju uopće nismo nikako ličnih podatkov, kad demografija Austrije od štatistike, to niš nima posla s ličnim podatki. A već ličnoga mi nismo u naši modeli.

To znači - u principu imate samo prosječne podatke od kakovih ljudi?

U principu. Also - prosjek. Jako točan prosjek. Punktualno. Mi znamo, koliko ljudi je trenutno

jedno ljetu staro, koliko od toga je žen, koliko je muži, kade ti otprilike stanuju.

Pak koliko kontakta oni imaju drugim?

Postoji literatura. Velika EU-financirana študija je to bila, ka je gledala, koliko ljudi ima kakove kontakte. Znači – mi nimamo informacije o tom, ki ima s kim zaista kontakt, nego mi to zračunamo polag literature. Ako si ti – jedna točka – ovako stara i ov spol i onde živiš, onda polag štatistike imaš kontakt s tolikimi drugimi točkama. Mi računamo druge stvari, naprimjer za *Dachverband der Sozialversicherungen*, kade imamo podatke svih pacijentov Austrije, ki su ikada bili u bolnici. A tote je onda naravno tematika, kako se s timi zahadja, ekstremno važna. Ali tote imamo i točno te metode i to je cilj istraživanja – metode najti i metode razviti, ke omogućuju sto posto k-anonimitet – tako se to zove, da jednostavno ne moreš od 10 različnih ljudi ekstrahirati, ki je ki bio.

Bi vas naprimjer onda zanimalo dostati – ako ga dost ljudi koristi - podatke kritizirane aplikacije Črljenoga križa?

Ne znam. Ja mislim, per se, detaljirane informacije od te aplikacije ne bi bile zanimljive, kad nimamo se kamo nadovezati – ako ti imaš detaljirane informacije od osam miliona Austrijancev, onda moraš zaistinu svakomu va modelu, svakoj točki tu informaciju nekako predati, a to kod našega modela – mi ta medjusklop (Schnittstelle) nimamo. To znači, to bi morali nekako integrirati. Ča bi sigurno bilo zanimljivo, jednostavno pogledati meta-razinu: Ki ljudi zaistinu imaju

kakov kontakt i onda bi mogli točnije justirati naše prepostavke (Annahmen), ke mi imamo "samo" iz literature.

Ako uprav nije kriza, kako onda funkcionira vaš biznis? Idete vi komu, približavate se vi nekom teoretičnom interesentu i velite – hej, mi bi vam mogli vizualizirati zapis podatkov (Datensatz).

To je naš najveći problem – ekonomski. To, ča mi prodavamo, ta naš servis, je ekstremno apstraktan. Kad mi napravimo model realiteta u kompjutoru, a s tim onda moreš scenarije istestirati: Ča bi bilo ako, ča će se stati ako? To je super alat (Werkzeug) za ekstremno teška i kompleksna pitanja, od kih čuda odvisi. Svenek ako je predrago, svenek ako predugo dura, ako je neetično – onda se more koristiti simulaciju. Samo je to ča, ča najmanji dio ljudi pozna. A ako ljudi ne razumu produkt, onda ga i nećedu kupiti.

Znamda još kratko u smjer zaštita podatkov. Se ti bojiš nadzora i kontrole naprimjer u vezi s telefoni kombinirano s takovimi pametnimi ručnim urami?

Bojati je znamda folišna rič. Mene ekstremno šokira, kako daleko – pred svim ne kamo se razvije – nego ke podatke jur sve damo. Dobrovoljno! Ako se mi pominamo o handy-aplikaciji za zaštitu od korone je to naravno tema, o koj se mora u demokraciji i pravnoj državi pominati, ali mi svi imamo *instagram*, *facebook-messenger*, *whatsapp* i bilo još ča za aplikacije na handiju, ke konstantno slijedu, ča ti djelaš, kade si, ki telefon u blizini leži, ki telefoni su u istom *w-lanu* i to sve dalje daju koncernom, ki s tim ča to djelaju bez

svake državne kontrole. Da ti koristu te podatke za bilo ča kanu, je jasno. I tote smo čuda, čuda pre malo senzibilizirani.

Ali to ide sve u jedan ekonomski smjer.

Jo, ali ako ti onda naprimjer moreš kot političar kupiti od *facebooka* mogućnost, da s reklamom točno adresiraš one grupe, onda si jur opet nutri. Ili ako sada kot Trump pokusi ili neka desna partija pokusi kupiti od *twittera* dost dijela akcijov i onda preminiti poslovodju (Geschaefsführer). Onda reći, to je jednostavno komercijalno, je jako kratkovidno.

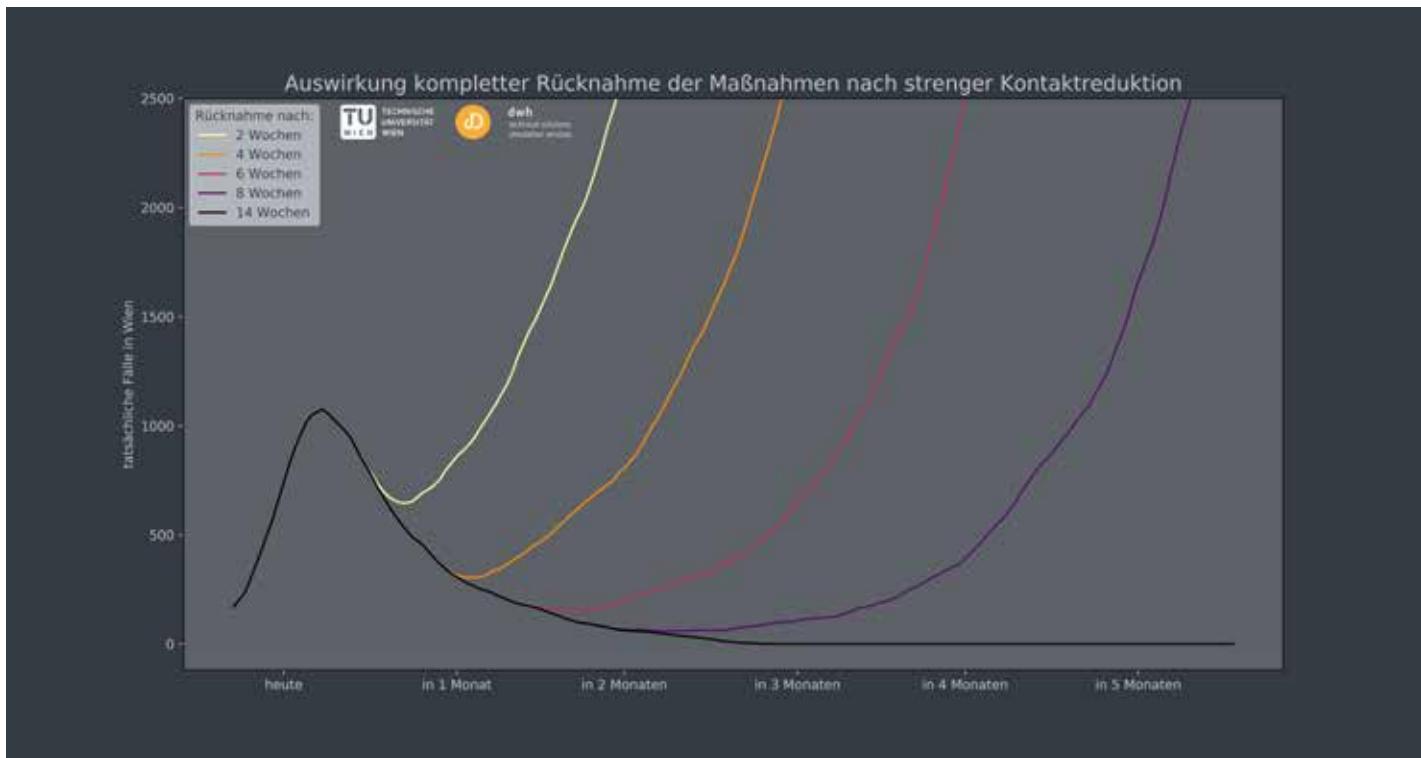
Kako ti čuvaš svoje podatke?

Ja sigurno isto pre malo pazim i malo gledam. Na svaki način ča djelam: Ja sam sada sve prebacio na *linux*. Ja *facebook* ne koristim na mobilnom telefonu. Ja imam separatni *browser* za *facebook*, kad *facebook* – iako nisi najavljen i ga nemaš otprto – on u *browseru* slijedi twoje podatke i te agregira. Ali to i *google* djela. Zato imam za *google* isto separatni *browser*. Je naporno i nije jednostavno. Ja nisam sričan s tim, ča još svenek djelam, ali ja sam si svistan, da se mora čuda preminiti. Tote problem leži na tom, da 99 posto političarov i političarkov uopće nima pojma. Tote ne moreš regulirati, ako politika nima pojma, o čemu se pomina. Onda je naravno teško.

Ja - kot Big brother - znam, da su tvoji hobiji hokej na ledu i jedrenje. Ča ti u ovoj krizi već pomore?

Ki hobi? Niki! Sve se je izbacilo. Pokidob da hokeja već nije – sezonusu su prekinuli. A ja ->

Grafika: DWH

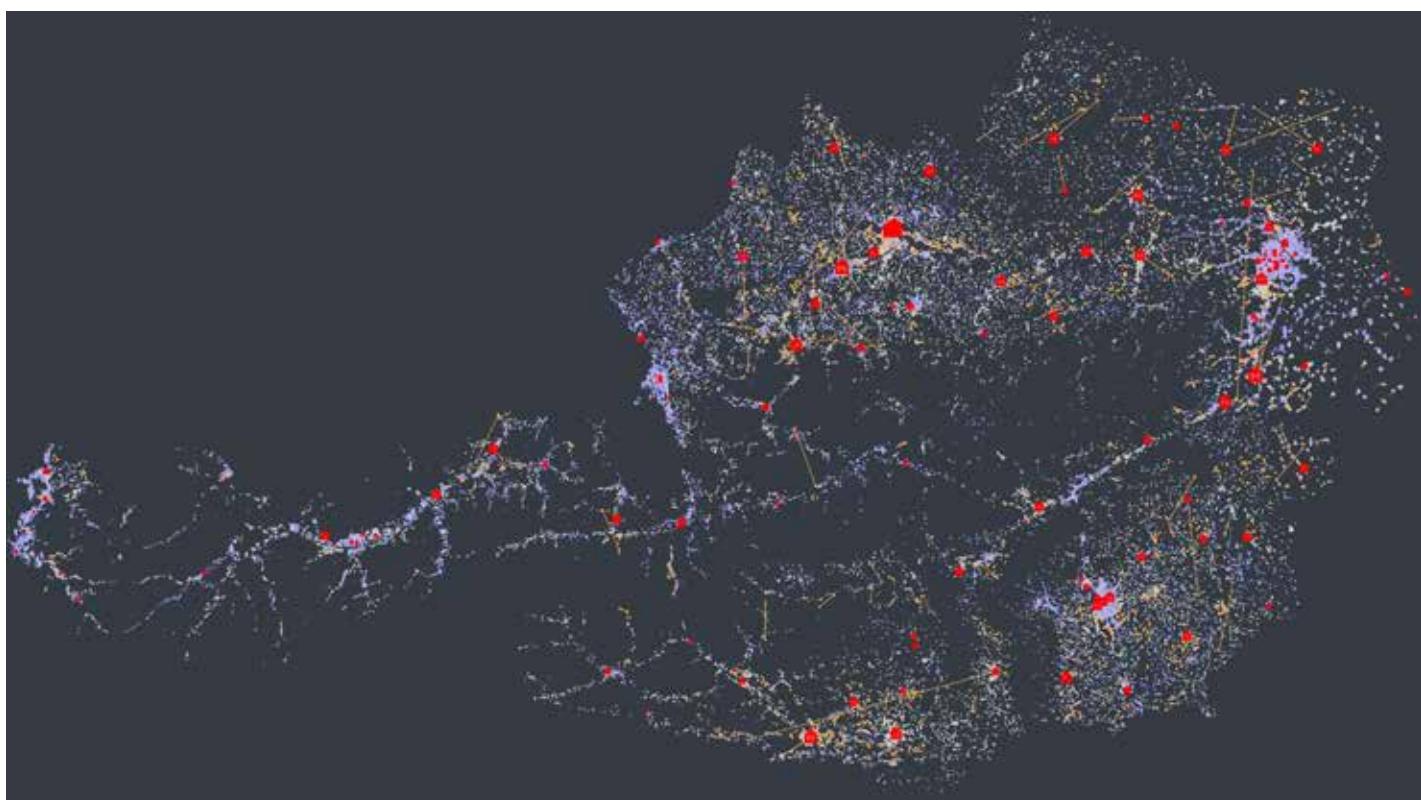
sam kanio oko Vazam na moj brod, ali pokidob mene Hrvatska ne bi nutra pustila, se i to neće ugodati. Znači, moram nove hobije iskati. *Dunaj je isto voda.*

To sam jur premišljavao, da bi se prik Dunaja iz Donauhafen-Freudenu kade nutra pošmuglja do Budimpešte, a onda prik Save u Hrvatsku.

Interju: Konstantin Vlašić

Štefan Emrich (rodjen 1981.) je specijalist za podatke i komuniciranje komplikiranih sadržajev. U diplomskom djelu je pisao o tom, kako se razvije epidemija u heterogenoj populaciji. Kasnije je doktorirao na TU Beču o tom, kako bi matematični modeli mogli povišiti efikasno korišćenje zgradov - istraživanje su častili austrijskim «Baupreis»-om. Na ovom mjestu bi se moglo još reći, da je njegova borštotska adresa na (engles-

koj) disertaciji potpuno po hrvatsku. 2016. je za ORF koproducirao dokumentarac «generation what», kade su kazali rezultate europske studije o mladini - snimio je i u hakovskom stanu o projektu mladine Austrije i ča ta misli. Uprav djela za DWH i onde pazi naše podatke. Štefan Emrich je bio od 2006. do 2008. ljeta predsjednik HAK-a.

Grafika: DWH

COVID-19 NE POZNA GRANICE!

#STAYATHOME BUT #STAYTOGETHER #SPREADAWARENESS

Čini se, da je Covid-19 virus ili koronavirus velik problem za Austriju, Evropu i Ameriku. Nam cvatu teške ekonomski, finansijske i zdravstvene posljedice. Nekoliki su izgubili radno mjesto i su odvisni od pinezne pomoći vlasti. Čuda ljudi se boji za zdravlje svojih roditeljev, staristarjih, dice i priateljev_ic. Ovako izgleda u ekonomski stabilni zemlja.

Covid-19 je ali čuda veći problem za ekonomski slabije države. Na higijenskoj opskrbi i na opskrbi hrane manjka. Tobrači_ce su izgubili_e radno mjesto i tako si već ne moru zaslužiti pineze, da hranu svoju familiju. Ove zemlje nimaju resurse za pandemiju kot Covid-19. Oni dočekaju čuda mrtvih. Skrb za preživljenje i nevolja su velike. Internacionali broj su niži, kad ne postoji toliko testov i tako se ne zna, koliko su zapravo inficirani. U časi Covid-19 moramo globalno misliti, moramo globalno diliti i moramo globalno pomoći. Mi globalno trpimo, ali mi ne smimo pozabiti one bližnje, ke trpu i ćedu najveć trpiti. Solidarnost ne smi poznati granice.

Jedna organizacija, ka ima projekte u čuda dijel zemlje i je kani nadalje u ovakovo teškoj situaciji podupirati je *Jugend Eine Welt*. Imenovana je ova organizacija, kad nju dobro poznam, ar djelam dobrovoljno u sektoru razvojnopolitičke edukacije za škole i kad imam dobro iskustvo s organizacijom i projekti organizacije. Ovde slijedu daljnje informacije o nekoliki projekti organizacije *Jugend Eine Welt*. Pomozite i vi ljudem u nevolji! Budite za globalnu solidarnost! Mildari se čudakrat moru otpisati od poreza! Ako se zanimate, ćete pod ovom web-stranicom najti daljnje i aktualne informacije o situaciji i projektu: jugendeinewelt.at/projektupdates/

Filipini: Izjava od 8. aprila 2020. od sestre Cathrine Urgello.

Od 12. marciuša valja zabrana izlaska na otoki Filipinov. Pogodjeno je nekoliko pomoćnih programov. Manjka na medicinskoj opskrbi i na hrani. Po tri tajedni zabrane su počeli siromašni od glada protestirati. Sila je velika.

„Mi pravamo teste i sredstva za dezinfekciju. Ovde ljudi ne umiraju od virusa, nego od gladi i sile!“ – sr. Cathrine Urgello (FMA)

Bo, Sijera Leone: Izjava od 6. aprila 2020. od Ibrahima Tuckera, partnera organizacije *Jugend Eine Welt*.

Sijera Leone je u ljetu 2014., kad je divljala ebo- la, bila jako odvisna od internacionalne, uopće

europске pomoći. Oni nimaju resurse za ovakovu krizu.

„Najgorje leži pred nami“- Ibrahim Tucker

Distrikat Salem, Tamil Nadu, Indija: Izjava od 6. aprila 2020. od fra. Raia (SDB).

Čuda ljudi u Indiji djela kot tobrači_ce prez socijalnoga osiguranja. Životna osnova je zbog krize u Indiji ispalta. Mnogi ne znaju, kako ćedu svoje obitelji hraniti. Oni su odvisni od paketov hrane i medicine od pomoćnih organizacija.

„Ljudskost je nakana ure koronavirusa.“ – fra. Rai (SDB).

Južni Sudan: Izjava od 1. aprila 2020. od sr. Elena Igartua (FMA).

Zabrana izlaska valja od 16. marciuša. Virus je pogodio jednu od najsiromašnijih i najrazrušenijih zemalj. Ovde je naveći problem glad.

„Naši_e školari_ce iz Jube i Tonja nas prosu za hranu za svoju obitelj.“ – sr. Elena Igartua (FMA).

Albanija: (Izjava od 29. marciuša 2020. od sr. Magdalene (FMA) i sr. Edvige (FMA).

U Albaniji imaju ljudi oštре zakone i kontrolirane izlazne zabrane. Na vikendi valja nekoliko uru kompletna zabrana izlaska. Financijska situacija ljudi se sve već počemeri. I opskrba s hranom polako sfali.

„Sada još i ti, ki su djelali, već ne moru djelati. Tako je ekonomski aspekt najveći problem.“ – sr. Magdalena (FMA) i sr. Edvige (FMA).

Rumunjska: Izjava od 27. marciuša 2020. od Nicolete, partnerica organizacije *Jugend Eine Welt*.

U Rumunjskoj je izlazak isto zabranjen. Virus je jako proširen i oni nimaju moć ga zaustaviti. 25 posto inficiranih ljudi je medicinski personal. Veliki dio medicinskoga personala se je dobavio i je u karanteni. Cijele bolnice su u karanteni.

„Ovo je jedna jako teška situacija. Mi ostajemo prez vraćiteljev_ic!“ – Nicoleta.

Indija: Izjava od 26. marciuša 2020. od P. Jerry Tom (SDB).

Striktna zabrana izlaska uzrokuje velike probleme: Milion ljudi se ne more nahraniti i nima sredstva uložiti rezerve. Pomoći pinezi od države ne dostignu siromaške ljudi, kad nimaju konta.

„Medicinska opskrba se je popravila – ali ona ne dostigne sve! Bolnice se nalazu daleko od sel!“ – P. Jerry Tom.

Apel: Marica Zvonarić

MISLI O KORONI

Andreja Špiranec (prodavačica, Nah&Frisch)

1) Ke nove poteškoće imaš sada?

Uvjeti djela su se čuda preminili. Na početku križe smo bili suočeni s takozvanim „hamster“-kupovinom. Imali smo velike gužve, kupci su bili jako nervozni, čuda se je kupovalo, ali nisu vodili računa o higijenski uvjeti. Sada se to jako preminilo: pazi se razmak i higijenu. Za mene osobno, ali i za moje kolegice je dost naporno 8 ili već uvi djetelati sa zaštitnom maskom, potiš se ispod maske, moraš glasnije govoriti, jer te ljudi teže razumu. Naporno je i stalno pranje i dezinficiranje ruk.

2) Ča se iz ove krize moremo naučiti?

Ova situacija je nešto novo za sve nas i ljudi ra-

zličito reagiraju na ovu krizu. Ova kriza nam je pokazala, da svenek moramo biti pripravljeni i računati s ovakovim situacijama, da im se moramo prilagoditi, dalje djetelati i „funkcionirati“, ali pod nekim drugimi uvjetima.

3) Ča bi rado ljudem/nam rekla? Imaš kakovu peršonsku prošnju ili kakovu misao?

Da se zaistinu, koliko je moguće, pridržavaju mjer, koje su propisane. Da ne mislu samo na sebe, nego i na one, koji su stariji ili betežni i za koje bi ov beteg mogao negativno završiti. Čuda puti se čuju komentari „meni ne more bit ništ“ i „vo su sve tujkavosti“. Ako se svi skupa držimo mjer, imamo veće šanse, da čim prlje prebrodim ovu krizu i se vratimo normalnom žitku.
Ostanite zdravi!

Diana Jordanić (učiteljica)

1) Ke nove poteškoće/izazove imaš sada?

Mi smo u školi morali preminiti naše klasično podučavanje na takozvani e-learning.

Ja kao učiteljica stavljam školski materijal na jednu posebnu platformu i dica se onda uču s roditelji prik interneta. Jedna velika poteškoća toga je, da svaka familija nima kompjutora. A ako imaju kompjutora, ga roditelji moraju hasnovati za home-office ili dica moraju diliti kompjutor s braćom. Tako da čuda dice nima mogućnosti, da se dugo i koncentrirano uču. Čuda dice i uopće ne zna, kako se kompjutor upotribljava. Mi učitelji stalno moramo biti u kontaktu s roditelji. Oni nam velu, da je i za nje situacija jako teška, kad se moraju uz njev posao i s dicom učiti.

2) Ča se iz ove krize moremo naučiti?

U pogledu na školu se more viditi, da austrijski obrazovni sustav nije pripravan za digitalizaciju. Ja se jako ufam, da će i politika na to reagirati i da će u škole u budućnosti dostati već tehničke

opreme. Da moremo dicu bolje pripraviti na digitalni materijal za učenje. A i za nas učitelje bi bili potrebni treningi, kako se more digitalno podučavanje bolje ugodati.

3) Ča bi rado ljudem/nam rekla? Imaš kakovu peršonsku prošnju ili kakovu misao?

Ja sam jako zahvalna kako dobro funkciona suradnja u ovoj krizi s roditelji mojega razreda, s dicom, kolegi i kolegicami u školi. Za mene to nije od sebe razumljivo. Ja mislim, da će po ovoj krizi svaki razumiti, kako važna je solidarnost, kako važno je, da se svako djelo poštuje i da jedan drugomu pomore. Mi svi živimo skupa na ovoj zemlji i moremo ov teški čas dobro prebaviti, ako skupa držimo.

Rafael Stern (vračitelj, Hanusch-Krankenhaus Wien, ZAE - Zentrale ambulante Erstversorgung)

1) Ke nove poteškoće imaš sada?

Na poslu se je od jedoga dana na drugoga sve radikalno preminjilo. Tako da eigentlich, već uopće ne moremo to djelati, ča rado djelamo kot spezial-ambulanz ili endoskopiju itd. nego sve resurse se potrošu na triaziranje pacientov i izoliranje od Verdachtsfaellen. A naporno je isto da bolnica biži u notmodusu (znamda: inznimom modusu). Pak morebit - na statusu od denas, po mojem mišljenju, sam veseo, da se je tako ljuto reagiralo, ali sada kad se kaže kako malo infekcijov je i kako je dinamika od pandemije u Austriji, da bi se morali ljutije opet otpritis restrikcije, da se sve polako opet normalizira ..nesmi se zabit, da čuda ljudi iz finansijskoga poleda trpu pod situacijom, su izgubili job, dostanu manje plače. Istraživano je, da je "Kluft zwischen arm und reich" u pandemiji jako ljuto čvrsto narasla, a već dugo znamo da niski socio-ekonomski status korelira s fizički und psihički bolesti i nadalje višom mortalitetom. To korona-pandemija forsira, a mora

biti vlasti isto jasno."Vlada nesmi zabit da ljudi, ki umiraju kroz coronakrizu, ne samo ležu na intensivstaciji." - Rafael Stern, vračitelj"

2) Ča se iz ove krize moremo naučiti?

da se naučimo, da nije od samoga razumljiva naša stabilna situacija pak mir koga imamo, nego da se zna sve kako ljuto preminjiti. da cijenimo već to, ča je bilo pred krizom. pak da bi si željio, da ta radikalnost od tih mjerov protiv korone, da se u budućnosti isto protiv promjene-klima tako motivirano i efektivno agira, jer to je na dugi rok jako velika pogibel za cijeli svit.

3) Ča bi rado ljudem/nam rekao? Imaš kakovu personsku prošnju ili kakovu misao?

po mojem mišljenju je zanimljivo, da sada - kada ljudi samo kupuju, zaisto to ča je potrebno, kad živu na minimumu - da se vidi kako čemereno ide ekonomiji i kako škure su prognoze za budućnost od IWFa ili austrijanskih ekonomskih stručnjakov - da se moramo kritično pitati, jeli je to dobro, da naš ekonomski sistem, volkswirtschaft i način života, kako je bio pred koronom, da samo funkcioniра nepotribnim konzumom.

Foto: Wiener Handwerk

Andreas Karall, bubnjar (Coffeeshock company, Edmund, Wenzel Beck)

1) Ke nove poteškoće imaš sada?

Sada je malo teško za mene i cijelu kulturnu scenu, jer su sve koncerte, izložbe i tako dalje, sve su otpovidali. A mislim, da ćemo mi biti zadnji, ki ćedu imati mogućnost opet nastupati. Naprimjer kod Edmunda su 1.000-1.500 ljudi na koncerti. A to će biti teško, jer je to velik kup ljudi. Nova Rock je isto otpovidan - tote bi igralo još i dvakrat -, a mislim, kod Donauinselfesta će isto biti tako. Čekam sada na konferenciju štampe za kulturnu branšu, kad ne znam, kako ćemo mi dalje. Sam isto znatiželjan kako ćedu sve booking-agenture i organizatori to preživiti. A problem je isto - marc i april je sezona za turneje. A onda opet septembar, oktobar, novembar. Sada ćedu svi odrinuti turneju va septembar, da će biti onda toliko ponude, da će biti teško i velika konkurenca, da ljudi povučeš na tvoj koncert. Sva čitanja, koncerti, izložbe: Onda kad smu opet, će bit high life. A ko je tako velika ponuda, ćeš sigurno i zamuditi koncert ili ku-tu drugu stvar.

2) Ča se iz ove krize moremo naučiti?

Od krize se moremo naučiti, da gor ne toliko pravamo, ča sve imamo. Mi smo jako privilegirani živiti u Austriji pak imamo sve, ča pravamo. A zanimljivo je, da ekonomija/gospodarstvo kolabira, jer ljudi samo kupuju, ča zaista pravaju. To je interesantno. Lajvond je za viditi, da ne nije

dobro ako ideš svaki dan va spar si kupiti leberkassemel, nego da moraš malo dalje misliti i u hladnjak pogledati. Pak isto se moraš odreći stvari, da to ljudi opet vidu, da imamo sve, da drugi ljudi ništ nimaju. A svi su nervozni i pobrudu, kad ne smu kamo va Obi i si kupiti kakove čripce (Blumenkistl). To je zanimljivo za viditi - a i za psihologe je interesantno, našu situaciju analizirati, kako se ponašamo i kako nam ide, ako nije sve pristupno.

3) Ča bi rado ljudem/nam rekao? Imaš kakovu personsku prošnju ili kakovu misao?

To je isto jako interesantno za mene. Fuj čuda ljudi su samo doma cijeli čas pak moraju doma biti. I svakomu je dugo - ja to apsolutno ne razumim, kako ti more bit dugo, kad imаш toliko ponude - meni još minutu nije bilo dugo. Pravoda je škoda, da ne moremo nastupati, ali ja si fuj čuda gitaru igram, si fuj čuda štem, si španjolski učim - na youtube imаш toliko ponude za jezike. Svisno se šetat pojti. Jednostavno nute čas dobro investirati, nekate samo chillati pak spati cijeli dan i jilo naručiti. Nute si ča dobrog skuhati, nute speci kruh od banane (Bananenbrot), kupujte si novu knjigu, ili podupirajte male umjetnike i autore, nute si CD-e i ploče kupiti i svisno mužiku slušati. Sada ima svaki lazno to djelati, za ča u normalnom slučaju nije časa. Instrumente učiti, štati, jezike učiti, telefonirati iako je naporno i se držati regulacijov.

Poslušali misli: Martina Špiranec, Konstantin Vlašić, Vera Buranić, Nina Buranić

GRADIŠĆANSKOHRVATSKA DRUŠTVA SU ZASPALA DIGITALIZACIJU

... A BILA SU AVANGARDA!

Krajem 1980ih i početkom 1990ih bila je dob preminjanja na cijelom svitu. Raspali su se istočni blok kao i Jugoslavija, što je i posebno uticalo na (gradišćansko-)hrvatsku zajednicu. Skoro isto vreme (1989.) je Tim Berners-Lee u CERN-u u Švicarskoj razvio osnove World Wide Weba (WWW). Prijelom ove tehnologije je bio prvi web-browser, ki se je predstavio 1993. i je omogućio prikazivanje grafičkih sadržajev WWW-a. Samo kratko potom su Hrvatske novine imale svoju prvu web-stranicu i počele su publirati različne sadržaje u internetu. Za to odgovoran je bio i moj stric, ki je dostao od Hrvatskoga štamparskoga društva za suradjivanje kompjutor Apple Macintosh. Suradnici su jur onda imali mogućnost, da koristu transfer podatke putem telekomunikacije (iako tehnologija nije bila dost zrela za profesionalno djelovanje). Još i Hrvatsko kulturno društvo je slišilo med prve organizacije, ke su imale u uredu elektronsko obdjelivanje podatkov i vlašću web-stranicu. A danas?

Čekamo na primjer jur predugo na kompletne online-rječnik. Namjesto toga mladina koristi standardnohrvatske alternative. To se najbolje opazi kod jugohrvatskoga upliva u jeziku mlađih, kad se trsu obajati germanizme. Kade su ponude na digitalnom medijskom (zabavnom) sektoru? Pred trimi ljeti sam prebranio investiciju u DVD-verziju crtnih filmov, ke je HKD u 1990i ljeti izdao na VHS-kaseti, ar bi bila zaman: Tribamo prvič bolji materijal u danas običnom kvalitetu (barem HD) i moramo koristiti aktualne pute distribucije putem interneta. Kliko domaćinstav danas još ima mogućnost gledati DVD? Med mladimi, ki bi bila ciljna grupa za takovo izdanje, sigurno malo. A ta broj će nastati sve manji. Na iPad-u se ne more koristiti DVD! Slično valja za USB-stick-verziju CD-ROM-ov, ke HKD prodaje u okviru školske akcije. USB-stick smo jur propustili, zato sada moramo veljek jedan veliki korak napraviti.

Što se je stalo, da danas već nisu Gradišćansko-hrvatska društva na čelu tehnološkoga napredovanja? Bila su na čelu! Kade se je izgubila inovacija?

Pokušavat ću na ovom mjestu nabrojiti neke moguće uzroke i je diskutirati. Ako bi bili nadalje „up-to-date“, onda bi štiteljice i štitelji ovoga članka mogli peljati diskusiju s manom putem elektronskih medijov.

Finansijska sredstva?

Ov potencijalni uzrok navedem prvo, ar se čini očevidan. Ali zapravo je samo djelomično tako, i zato stavljam upitnik u naslov.

Vidim, kako kupi na primjer Hrvatski centar u Beču jako dobre kompjutore i laptopе poduzeća Apple, za ke sam kao stručnjak i profi-korisnik vrlo nenavidan. Na prvom mjestu investicijov u tehniku stoji ali Hrvatska sekcija biškupije, ka je po molbi za sredstva za narodne grupe 2019. planirala svotu od oko 16 000 eurov za modernizaciju četvero djelatnih mjest na kompjutoru. Na ponudi stoji sve, što si srce pravoga Apple-fanboy-a želji.

Ovi primjeri kažu, da ne falu sredstva niti pripravnost investicije u tehnologiju. Ali što onda?

Aparati sami nisu inovativni

Nije bitno, je li imam najbolje aparate, nego gdo koristi te aparate i što djela s njimi. Za inovativne projekte još i nije silno potrebno, da si društva sama kupu dragu infrastrukturu. Moru se dati i nalogi poduzećem, ka napravu tehničko rješenje sa sadržaji, ki se stavljaju na raspolaganje. Na sektoru učjenje jezikov je na primjer dost aplikacijov, ka jur sada nudjaju različne jezike. Ovde ne falu aparati, niti tehnički stručnjaci, nego jezični stručnjaci, ki bi pripravljali sadržaj.

Neka tehnička rješenja, kimi bi lako mogao oblikovati sadržaj nekoliko meni poznatih udžbenikov za gradišćansko-hrvatski jezik, su još i slobodno dostupna (npr. Moodle). Prez stroškov!

Ugled tehničke struke u našoj sceni

Jedan važni gonič tehnologije u gradišćansko-hrvatskoj sceni je bio Jurica Čenar. Za ko djelovanje (izvan njegovoga posla kao žurnalist) je on poznat? Ne za tehničko, nego za literaturu i pjesmice.

Čini se, da najveći ugled u našoj sceni imaju umjetnici (muzičari, pjesnici, književnici) i slavisti. Vraćatelji (u prošlosti i učitelji) još moru s njimi konkurirati, ali ne u medijskom pokrivanju. Ako slučajno nije korona-pandemije, onda i ne čujemo ništ o ljudi kao na primjer matematičaru Štefu Emrichu (vidi intervju u ovom NG-u).

Profesije, ke nisu tako usko povezane s našim kulturnojezičnim identitetom, ne dostanu pažnju i tako zabimo koristiti te kompetencije za djelovanje u narodnoj grupi. Mi za te ljude nimamo mjesta i u pineznom smislu: Prije nego investiramo jednu svotu u inovaciju podupiramo 100. knjigu, ka leži u skladišču. Ili morebit još jedno snimanje CD-e tamburašev, ke momentano poplavu tržišće (i se slušaju u autu, ar je to jedini aparat, ki još igra CD-e). Velik broj mlađih sluša muziku u glavnom na svojem mobitelu i tako ne more slušati vlašču tamburašku produkciju (barem ne tako jednostavno, kako su to naučni). To je absurdno!

Morebit i niski ugled tehničke struke ima uzrok, da se krivi naraštaj zanima za nju. Gdo zna...?

Školstvo i elementarna pedagogija

Gdo bi mogao pripravljati materijal za inovativne aplikacije, posebno za učenje jezika? Uz slaviste sigurno učiteljice i učitelji manjinskoga školskoga sektora! Ovde leži najveći nekoristi potencijal za inovaciju. Potriban bi bio konsens med društvi, ka se skrbu za financiranje projektov školstva i elementarne pedagogije iz sredstava za narodne grupe. Ona bi morala biti suglasna, da ćedu se samo podupirati projekti, ki imaju i komponente za digitalni način podučavanja.

Neki aparati, ki su se razvili zadnjih deset ljet i se danas najdu u skoro svi dičji soba, nudjaju nove mogućnosti podučavanja. Ako učiteljice i učitelji odbiju potribnu inovaciju načina podučavanja, onda bi Savjet za narodnu grupu morao kroz odgovarajuće podiljenje sredstava stvoriti poticaj za inovaciju.

Kako dobro bi bilo sada u vrimenu od korone prouzrokovana domaćega podučavanja, ako bi imali materijale, ke bi mogli koristiti? Bolno

uptimo sada, koliko smo jur zamudili, što u drugi predmeti jur postoji.

Zastarano mišljenje

Nije tako, da Savjet za narodne grupe ne bi imao člane, ki se zalažu za inovaciju, ali ti nimaju čuda političkoga težišta. Sigurno se je u prošlosti predložio i odobrio neki inovativni projekt, ali nažalost se tematika inovacije ne priznaje u tom smislu, u kom bi bilo potrebno, ako željimo napredovati u 21. stoljeću.

Odnos prema tehnici nije pitanje starosti. Poznam zrelje aktiviste, ke koristu aktualnu tehnologiju za djelovanje, na primjer Nikolu Benčića ili Brunu Radakovića. Ti ljudi, za ke Petar Tyran povađa, da je zbog njih potriban tiskani dnevnik si vjerojatno jur isto gledaju novosti na volksgruppen.orf.at/hrvati (to neka ne znači, da ne bi bile važne tiskane novine, ali nisu tako važne). Ljudi su nekad napredovali, nego si to samoproglašeni peljači i „učitelji“ našega naroda mislu. Ljudi na selu su pametniji, nego si to u varošu rado jedan drugomu povađaju. Na drugu stran i znam za mlade ljude (neki još i stanuju u Beču!), ki su formalno dobro naobraženi, ali gledaju informacijsku tehnologiju kao vlašću struku, s kom se ne tribaju prečuda baviti, ako su študirali predmet duhovne znanosti.

Morebit je to subjektivni utisak, ali meni se čini, da je gradičansko hrvatska scena u svakoj državi malo konzervativnija, nego većinski narod. Problemi zastaranoga mišljenja okolice se tako još multipliciraju.

Vidim kroz iskustvo kao učitelj u tehničkoj školi za informatiku, koliko divič imamo u školi. Za vreme vlašće naobrazbe sam video, kako malo kolegic sam imao. Da tehničko zanimanje i tehnička zvanja med ženama nisu tako proširena kao med muži je za Gradičanske Hrvate posebni problem, ar žene dominiraju personal manjinske škole.

Isto tako je važno, kako mislu ključne osobe scene o tehnologiji. Neki odbijaju tehničke projekte za dicu, ar su mišljenja, da ne bi smili omogućiti krive razvitke općega društva u manjini. Tako sam čuo u vezi s aplikacijom za tablet-kompjutore, da to nije dobro za dicu i da jednostavno neka ne koristu te aparatе do odredjene starosti.

Po mojem mišljenju nije uloga manjinske politike, da ljudem zapovida, kako neka živu ili kako neka odgajaju svoju dicu. Ako negdo želi sve tako djelati, kako je to prije bilo, kad je još sve bilo bolje i jednostavnije, neka to djela. Moramo ali ipak zadovoljiti potražnju ljudi, ki to vidu drugačije i kim je ipak važno, da dica moru primiti svoje jezično jerbinstvo na drugi način.

„Dica i roditelji koristu te aparatе, je li su Gradičanski Hrvati onde zastupani ili ne.“

Povezivanje i involviranje mladih

Imali bi čuda potencijala kod mladih aktivistov. Tako sam pred kratkim razgovarao s Marcom Blascettom. On je predložio, da se ponudu muzička izdanja gradičanskohrvatskih sastavov na platforma, ka nudaju preuzimanje muzike putem interneta. Dobra ideja! U ovom članku sam jur prije pisao, da se napravljaju skoro samo CD-i. Samo pojedine produkcije se moru najti na Apple Music ili Spotify.

Zašto jur prije nismo zašli u razgovor? Gospodin Blascetta je aktivan u KUGi i u Hrvatskom centru, a mene broju k HKD-u i HAK-u. Društva su kroz povijest ideološčno pofarbana i čudakrat kuhaju paralelno nekad različne, nekad iste supice. To stoji čuda resursov, od kih tvrdimo, da je imamo premalo.

I tako se je napravio črno-bijeli svit. Stavio se je svitonazor u prvi plan (ki nas nekad razdvaja), a ne skupni cilj (obdržavanje gradičanskohrvatske zajednice). Neki nažalost kanu ta ideološki ili partijskopolitički raskol prenositi i na iduće generacije. To ne smimo dopustiti!

Kod zadnje redakcijske sjednice, ka je bila dobro poiskana, sam apelirao, da se stvari veliki sajam idejov, kade se sastane interesirana mladina našega naroda za informaciju, upoznavanje, izmjenu i za guranje inovativnih projektov. Sve to neka bude barem prvi put prez referentov i sudiонikov iz reda funkcionarov, ki su počeli službu onda, kad neki HAKovci još nisu bili niti na svitu. Mora se stvoriti nova široka baza, kade nije važno, čije si dite ili unuk ili s kim si zaručen.

Za aktualne ključne funkcionare imam jednu prošnju: Imajte razumivanje, ako se neka društva i neki projekti, ke ste vi pokrenuli (i ki su morebit jur desetljeća bižali), već ne peljaju dalje od nove generacije. Društva, ka podupiraju svoj naraštaj i ne stavljaju vlašću ostavštinu/legat u prvi plan, nećedu imati problem, da najdu nasljednike. Samo se izbaviti odgovornosti a kontrolu pridržati sebi neće funkcionirati, barem ne dugoročno.

Isto tako se ne more od mladih očekivati, da se angažiraju besplatno, dokle neki drugi ne znaju, kade je moralna granica finansijskih potrobovanj. I mladi zaslužuju barem skromno pinezno priznanje za nekad vrlo veliki prinos.

Kako sada postupati?

Ja nisam osoba, ka samo kritizira prez da predlaže, kako bi mogli drugačije. Evo, četiri predlogi:

- Savjet neka izjavi dost rano, da se već nećedu podiliti pinezi po momentanom sistemu, nego da želi imati inovativne projekte i da će biti zaista naticanje idejov i projektov. Ako se podupiraju knjige, se mora napraviti i prava e-book verzija, na primjer u epub-formatu, ka se more optimalno prikazati na e-book-readeri i prodati na digitalni platforma.
- Pedagoška visoka škola (PVŠ) Gradičće ima takozvanu „Sprachenwerkstatt“ za manjinsko

školstvo. Čuo sam, da je onde jur inicijativa digitalizacije u toku. To bi se na svaki način moralno podupirati sa strani Savjeta i gradičanskohrvatskih društav. Važno je, da se ne samo napravu PDF- ili Word-verzije djetalnih listov, nego na pravo interaktivno rješenje. Za ona društva, ka izdavaju školske knjige i je prodavaju u školskoj akciji je važno, da se čim prije prilagodu ovoj situaciji. Ako su materijali za učenju drugih predmetov i jezikov moderniji, će učenja gradičanskohrvatskoga jezika nastati još manje atraktivna. Isto valja za dvojezično podučavanje: Ako su nimški materijali čuda bolji nego gradičanskohrvatski, čedu se školarice i školarji radje na nimškom jeziku učiti. Obrnuto postoji i šansa: Ako bi ovde bili opet korak dalje, bi mogli i nešto dobiti.

- S umirovljenjem glavnoga urednika Hrvatskih novin došla je prilika, da se modernizira medijska opskrba Gradičanskih Hrvatov i izvan ORF-a. Tribamo pluralitet. U uredničtvu kao i u obliku publiciranja. Ne samo tiskano, nego multimediјalno. Tako bi mogao san gradičanskohrvatskoga „dnevnika“ postati realitet. Medijski portal sa stalno aktualnimi prinosi za čitanje, slušanje i za gledanje. Napravljeno od mnogobrojnih dopisnikov i korespondentov.

- Do završetka vojske službe nisam bio skoro nigdje involviran u gradičanskohrvatski društvi (izvan u seoski). Kao mnogobrojni študentice i študenti tribao sam posao, da se uz študijsku pripomoći sufinciram. Tako sam dostaao prvi mali posao kao sekretar potpredsjednika HKD-a za južno Gradičće. Ja bi retrospektivno rekao, da je ovo bila win-win-situacija. Razgovori u HAK-u kažu, da bi i neki drugi koristili sličnu šansu, ako bi ju imali.

Ako želite s manom diskutirati ili imate isto prijedloge, pišite redakciji Novoga glasa štiteljsko pismo. Jako bi se veselio.

Matthias Wagner

PS: Pišem ov članak na Veliku subotu. Danas sam po prvi put u već od trideset ljet mojega žitka, svečevao sv. mašu na Veliku subotu, ka nije bila na gradičanskohrvatskom jeziku. Kao i prošle dane Velikoga tajedna gledao sam nimško prenošenje u internetu, ar ne postoji ponuda na onom jeziku, ki sam naučan (i naučio) u crikvi od samoga ditinstva.

Crikva i farniki su imali ključnu ulogu u tom, da su se naš jezik i naša kultura od doseljavanja na ov prostor do danas obdržala. A sada: Gradičanski Hrvati na velik svetak prez sv. maše. Je ovo još jedan znak buduće „novoga normalitet“?

O DOSTUPNOSTI TEKSTOV O GRADIŠĆANSKI HRVATI ODNOSNO NA GRADIŠĆANSKOHRVATSKOM JEZIKU

Prez obzira na to, da zapravo ne postoji suvremena gh proza (vidi str. 17 haha), pokušavam najti hrvatske tekste, izvorne ili prevođene, i teksti o gH na internetu. Zato ubacim u google natuknicu Burgenlandkroaten / gradišćanski Hrvati. Rezultat je skoro isti. Po nimšku se najdu u ovom redoslijedu webstranice Hrvatskoga centra, HKD-a i ZIGH-a. Po hrvatsku prikazuje Hrvatski centar, Kugu i ZIGH. U pogledu na layout i design su stranice neke već neke manje uspjele. Nudjaju uglavnom osnovne informacije o naseljenju, o povijesti, o pravnoj situaciji gH te imaju poveznice k drugim društvarim. HKD ima online-shop za isključivo tiskane knjige, e-bookov još nij. HKD i Hrvatski centar uputu online na svoje biblioteke s tiskanimi knjigami. Neznanstveno online štivo se najde samo na stranici ZIGH-a. Onde se more preštati kih 100 govorov školaric i školarov, ke su prezentirali na naticanji. Ki bi sada akribično preiskao sve na ti stranica prikazane poveznice, našao bi vjerojatno stranicu HAK-a i s tim i sva izdanja Novoga glasa i stranicu Hrvatskih novin, kade se najde dio toga, ča se svaki tajedian otiska. Ki bi po istom principu dalje iskao, našao bi još na stranicu ORF-a odnosno na privatne stranice / bloge aktivnih gH. Tamo se najdu rijetki tragi i fragmenti pred svim gh lirike, ali i proze.

Na znanstvenoj razini je ponuda na naši stranica malo veća. ZIGH opskrbljuje svoju stranicu s kratkimi članki i bilješkami o povijesni, jezični i literarnopovijesni tema. Teksti većega opsega, knjige i gramatike izdaju samo na papiru, moguća je narudžba prik maila. Za razliku od toga je Kuga izdala tri sveske sa znanstvenimi članki i to u tiskanom obliku, ali i na pdf-u na svojoj stranici.

Ljudi, ki imaju pristup kakovoj sveučilišnoj data banki, imaju malo veći izbor. Pod istom gori na-

vedenom natuknicom u sistemu Sveučilišća Beč se po nimšku najdu 34 znanstvena dijela, uglavnom diplomska dijela. Hrvatska natuknica povezana je samo s četirimi članki. I ovde postoji sad mogućnost, da se pregledaju izvore dostupnih člankov i pokušava te onda najti online. Rezultat će biti malo veći, ipak siromašan. Pokusila sam. Toliko (malo) o dostupnosti online.

Komentar: Tereza Grandić

PS: Prikazani tekst neka bude prikaz toga, ča se najde na internetu prez kakovoga velikoga poznavanja peljajućih društav odnosno pišućih ili društvenopolitičkoaktivnih osob. Tekst takaj ne želi smanjiti važnost naših bibliotekov, ke i pod ovimi uvjeti djelaju (nedavno sam primila paket s centar-biblioteke). Čim već želji ta tekst prikazati mogućnosti ljudi, ki sada morebit imaju već lažno i se kanu baviti s gH i ki to sada moraju djelati na daljinu.

INTEGRACIJA I KULTURNA CJELINA AUSTRIJE

Integracija je proces, kade svaki individuum nastaje dio jedne skupine. Duden, nemški rječnik, opisuje integraciju kot „spajanje množine pojedinih osob ili grup k jednoj društvenoj i kulturnoj cjelini.“ Kako izgleda ali ova integracija i ča je mišljeno pod pojmom „cjelina“? Integracija je rič, ku mnogo puti čujemo u medija. Politički medijski diskurs je i kovao ovu rič i uopće se onde integracija vidi kao čega potribnoga u kombinaciji tudjem. Ada se ovde razumi integracija kot inkluzija tudjega ali pod uvjetom, da preuzamu oznake austrijske društvene i kulturne cjeline. Nažalost smo zabilježili, da bi mogla cjelina u sebi biti jako multijezična, -vjerska, -kulturna, -etnična i šara. Koliko puti se je Austria gizdila svojom šarolikošćom? – Većkrat se je ona prezentirala kao zemlja, ka pokusi izbrisati šare farbe. Tako da idealno ostaje nek bijeli papir. Ali svi, ki se malo u povijesti putu, znaju da nikada ne moremo najti Austriju, ka je jasna društvena i kulturna cjelina. Austria je bila jur svenek (i pred republikom) šarolika i će svenek biti. Čisti

bijeli papir se ne more nikada realizirati. Budućnost je šarolika, multijezična, multietnična ili kot ja velim: multi-sve - to Vam mora biti svisno. Šok je ali, da pred svim čuda Gradiščanski_e Hrvati_ce brisalicu koriščuju i se pridružuju brišanju, bez da upamet zamu, da se sami sebe pokusu izbrisati. Naprimjer ako oni od političko-medijskoga diskursa preuzamu kip Austrije kot monokulturalnu i društvenu cjelinu i ga zastupaju. Ovakov identitetni suicid bi se mogao prepričiti, ako se integracija u cjelinu novo definira, naime kao jednu šaroliku cjelinu bez diskriminacije, a ne kao cjelinu, ka pokušava zakriti svoju šarolikost. Adicija ne suptrakcija!

Nažalost pelja Austria drugi kurs integracije. Ča se je stalo? Manjine – tako i Gradiščanski_e Hrvati_ce su se porinule u ministarstvo za integraciju? Ča sada kani nam Austria reći s ovom porukom?

Jedna mogućnost interpretirati tu odluku: Austria nas drži kao „neintegrirano“ društvo. U

kakovu cjelinu nas kani vlada integrirati? Mislima sam, da smo mi jur zdavno dio austrijske cjeline. Ili smo prik zime nastali najednoč tudji? Ćemo onda morati sve dati ča imamo, jezik i kulturu, da nastanemo dio austrijske kulturne cjeline?

Naravno smo na dobrom putu tamo, jer većina Gradiščanskih Hrvatov_ic podupira kurs politike brišanjem riči, iako to množini od nas nije svisno. Iako je program vlade na promanjinskoj strani, nije jasno, zač se ov program pelja pod ministarstvom za integraciju. Po diskurzu, koga vlada još svenek oblikuje kot opiseno, nima ova rič s narodnim manjinama ništ posla. Ja ne kanim biti dio ovakove složnosti. Ja se neću integrirati. Ja upotribujem farbe!

komentar: Marica Zvonarić

HAK RADIONICA O UMJETNOSTI

Prvi hakovski četvrtak u ljetnom semestru stao je pod gesmom pjesmic i umjetnosti.

Oko 15 osob različite starosti je sudjelivalo u djelaonici umjetnosti pod peljanjem Viktorije Ratasich i Martine Špiranec.

Bavili smo se pitanjem, kako moremo sadržaj jedne pjesmice pokazati i na grafički način odnosno, kako more ta grafika značenje sadržaja pojačati.

No, da sudioniki ne moru od početka planirati, kako će njev gotov kip izgledati, smo odlučile, da nećemo veljek uvaditi cijeli zadatak. Vjerojatno svaki zna, da se pak počne nek preveć premišljavati. Djelali smo korak po korak, tako da je svaki pustio svoju kreativnost da djela.

Počelo je tako, da su smili eksperimentirati. Na raspolaganje smo postavili različite materijale: drivo, špage, karton, štapiće za jisti,... Neki su nastali i sami kreativni pak su koristili neobične stvari, na primjer keks kot pečat. S plavom, žutom, ružičastom ili mišanom farbom su mogli na papiru načiniti linije, kruge i sve ča im je na misli došlo.

Dokle su se kipi sušili su dostali drugi zadatak: Svaki si je morao ziskati jednu pjesmicu. Na stol smo povalile različite knjige gradičanskohrvatskih autorov, na primjer Antona Leopolda,

Doroteje Zeichmann, Jurice Čenara i Ane Šoretić. Pjesmice su se onda spojile s kipom, ki su u prvoj fazi djelaonice načinili. Svaki je za sebe odlučio, je li će koristiti cijelu pjesmicu, nek jedan dio ili jednu izreku.

Kot ugodan završetak večera si je svaki pogledao rezultate drugih, od kih je svaki na svoj način poseban nastao. Ov hakovski četvrtak je bio jako uspješan. Vidilo se je, kako su se svi opustili i jednostavno uživali, a izreka „na ovo se veselim jur cijeli dan“ je i nam peljačicam polipšala veljek večer. Jako smo se veselile dobromu feedbacku i ufamo se, da su i sudioniki mogli ča sobom zeti. Nekoliko rezultatov si morete i vi sada pogledati. Ako niste imali mogućnost doći na radionicu, imamo rješenje za ta „problem“: ovde imate kratku uput:

1. Načinite si dobru čašu čaja, kavu ili otprite si flošu vina - to je sve ča vaše srce kani.
2. Ne tribate čuda stvari za privatnu djelaonicu: zamite si kakove pisanke ili papir i jur se more startati. Premislite si nek kratko sljedeće točke: Papir. Veličinu papira morete sami odlučiti. Na debljinu morebit morate paziti. Zač? To vidite kod sljedeće točke.
- Farba. Odlučite, ke farbe kanite koristiti. Vodene farbe, flomastere, krede, ... mogućnosti je dost,

no pazite: Ako koristiti vodene farbe, je bolje zeti deblji papir, da vam se ne veljek pokine.

Materijal. Ovisi, ke farbe koristite, mogućnosti su neograničene: karton, drivo, špage, lišće, keksi,...

3. Ziberite si kakvu muziku i jur morete početi crtati. Bolje je, ako ne premišljavate predugo, i pokusite moljati ne samo dugovanja, nego i apstraktne forme. Morete namoljati ča čutite ili znamda prikazati ritam jačke kakovim linijama ili drugimi oblici. Čim mislite, da ste gotovi, ide dalje.

4. Ziberite si kakvu pjesmicu, tekst jedne jačke, kakov citat ili ča vam još dođe tako pod ruke va karanteni.

5. Pokusite sada svoj tekst povezati sa slikom. Ako je tekst veseo, o ljubavi itd., ziberite krugle forme, ako je tekst već agresivan, koristite špičaste forme. Ne morete ništ folišnoga načinjiti, zato pokusite sve, ča vam napamet dođe i budite ovorenzi za nove stvari.

6. Budite ponosni na vaš kip!

Ako se ufatate, morete nam poslati rezultat i dojt će u sljedeći NG.

Uput: Martina Špiranec, Viktorija Ratasich

PODCAST: MYNORITY - MYSAY

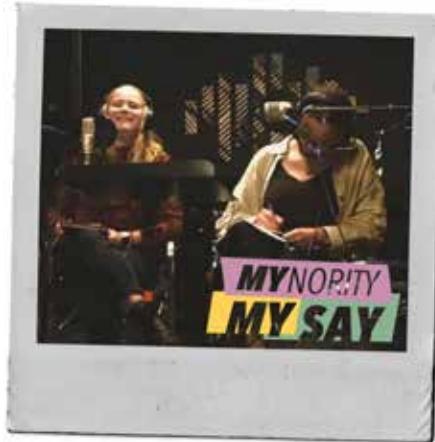
Jesenski seminar MEN-a

Početkom oktobra zadnjega ljeta su bili četiri Hakovci na jesenskom seminaru MEN-a (Mladina europskih nacija YEN/JEV) u Sočiju u Ruskoj. Vera Buranits, Theresa Grandits, Anna-Maria Zvonarich i ja smo 7. oktobra odletili iz Beča u Rusku i smo se u radionica učili kako se uspješno planiraju i obavljaju projekte. U tečaji smo dostali potrebni takozvani *tool-set* i *know-how* projektnoga menadžmenta. Cilj seminara je bio, da svaki sudionik / svaka sudionica u mali grupa izdjela cijeli projekt. Jesenski seminar je trajao do 13. oktobra.

Jedan od tih projektov, ke smo mi izdjelali u Sočiju, ču vam nadalje detaljnije predstaviti. Uz to smo i uživali črno morje, borč i rusku kulturu u okolini Sočija odnosno u južnoj Ruskoj i u blizini gruzijske granice.

Podcast za i o mladini manjin

Dva Danci iz Nimške i ja smo na jesenskom seminaru skupa izdjelali koncept za takozvani podcast, ki je spodobno koncipiran kao radioemisija. S ovim projektom kanimo dati mladim ljudem

platformu i je ohrabriti, da nam povidaju svoje peršonske doživljaje. Naš podcast neka uglavnom bude o mladini manjin, za manjine ali i za većinsko stanovništvo. Predmeti variraju, ali relevantnost ne! U svakoj epizodi ćemo imati gosta i dati uvid u različne manjinske kulture iz cijele Europe. Mi, kao domaćini, smo isto pripadnici različnih manjin. Naši cilji su, da širimo različna premišljanja i razminimo nova iskustva, da izvidimo što nadahne mladinu manjin i da upoznamo nove perspektive. Uza to stoji u fokusu i opomenjivanje i informiranje ljudstva o manjinski temi i problemu.

Zapravo smo i kod HAK-a jur jednoč imali ideju za podcast i smo zato tu ideju predložili na seminaru. Odboru MEN-a se je ideja jako dobro vidila i zato su nas pozvali na Kick-Off Meeting i na prvo snimanje u Berlin.

Prvo snimanje u Berlinu

Od 6. 12. do 8. 12. smo se onda sastali u Berlinu i smo snimili dva intervju. Snimilo se je jedna engleska i jedna nimška epizoda. Aktualni tim podcasta postoji od četirih ljudi i to su Paul,

Linea, Linda i ja. Ada tri Danci iz Nimške i jedan gradičanski Hrvat.

Prvi intervju smo peljali Paul i ja s Symonom Šćapanom, ki je Lužički Srb i se bavi digitalizacijom. Syman i njegovi prijatelji su konstruirali kviz-app, s kom kanu dostignuti, da se ljudi što nauči o lužičkosrpskoj povijesti i kulturi uza to i o srpskom jeziku. U intervjuu smo ga pitali zašto on misli, zašto je digitalizacija važna za manjine odnosno manjinske teme i kade on vidi potencijal za budućnost. Ov razgovor je snimljen na engleskom jeziku.

Linda i Linea su se na telefonu pominali s Margeom, ka je mlađa Sintura iz Frankfurt. Ona je povidala kako je situacija Sintov u Nimškoj, kako ona živi svoju kulturu i što se mora poboljšati za Sinte i Rome u Nimškoj odnosno u Europi. Telefonski razgovor se je peljao po nimšku.

MYNORITY MYSAY - a dalje?

Bio je jako uspješan vikend u Berlinu i planiramo, da nadalje djelamo na podcastu. Podcast, ki će se u budućnosti redovito izdati, nosi naslov „MYNORITY - MYSAY“; to je isto bio slogan MEN-a za ljeto 2019.

Snimljene epizode su u medjuvrimenu jur online! Čuti morete je na Spotify i na platformi Anchor pod „MYNORITY MYSAY“. Linke/poveznice morete najti na hakovski stranica na facebooku i na instagramu i na web-stranici YEN/JEV-a. (facebook.com/Hakovci | yeni.org/de)

Ako imate ideje, komentare, kritiku ili poticaje javite se pod: podcast@yeni.org

Ufamo se, da vam kako moremo obogatiti dane u izolaciji!

Na mikrofonu: Alexander Wukovits

SVIT JE IGRALIŠĆE U KAISERMÜHLENU

Svit je igrališće u Kaisermühlenu. Europa je tvrdjava na igralištu u Kaisermühlenu. Afriku vidiš iz Jeepa. A Sjeverna Amerika nije bijeli stan, nego nju simbolizira orao s bijelom glavom. Totem orla ovde u Kaisermühlenu.

Igrališće je zaprto, ada je i svit zaprt.

Ali ja vidim u njega, u svit – ar imam tajni ključ; onde na štajnja praznoga igrališta se holaju ti mali virusi – kot male viverice – ili bolje: virice! Skaku po svitu, smucaju se po fuzaljki van iz tvrdjave Europe i opet splaznu na nju – imaju veselo.

Na početku je bila samo jedna mala virica, sama na igralištu. Dosadno joj nije bilo, jer je znala, da će ih dobiti još već. Dočekala je je. Zgrada UN-a nije daleko odavle; a čim onde završu djelom, dojt ćedu mimo s dicom u ruka.

A s časom ih je nastalo već i već. S jednoga virusa, ki se je najprvo sam gibao po igralištu, ki je vozio sam u Jeepu kroz Aziju i Afriku; s jedne male virice, su nastale dvime, četirime, osmime. Sve ostalo jur poznate.

A onda su se sirenem i plavim svitlom dovezli – policajac je mirno kurio čik - i zaprli igralište, zaprli svit s črjenim trakom od plastike i teškom barikadom. Dica se tamo već ne ufaju, roditelji se tamo već ne ufaju. Ja sam mojim tajnim ključem vidim male virice skakati po Evropi, po Kanadi, po Australiji. Nijedan je već ne bludi na igralištu – kot čuvarnica bez odraslih. Svit za igranje; za naivnost ditinstva i bedavosti mladine.

Ste poznali još Minopolis, zgradu i igru, kade su dica mogla probirati biti kasir ili policajac, i se

tako pripraviti na kašnji svit; na tužan realitet? Minopolis je sad zabušen i zrušen. Veljek ovde uz igralište Kaisermühleni, uz svit na igralištu, su zrušili svit za dicu. Uz igralište stoji UN, u kom se sastaju svi odrasli. Dok im male virice ne počinju na globalnom igralištu pojti na živce – ili gorje: na pluća.

Ne vidimo virusa golim okom, tu sposobnost imaju samo zgubljeni literati s tajnim ključem. Čujemo ga? Čujemo, na kom jeziku nas smrtonosno objami? Ovde na igralištu se ništ ne čuje. Samo trak barijere, ki fučka u vjetru.

Slabo čujem moj puls u ušima; kroz bluetooth slušalice.

Moram dalje. Dalje bižati protiv vjetra u Kaisermühlenu. Kako gluši virus? To pitanje me ne kani ostaviti.

Ako ga ja – mladi muž na igralištu – sada imam, bi morao biti za čuti. Kako? Sidi na moji plući. Čim brže bižim, tim dibilje odsapam, tim već sam ja za čuti. Tim već je virus za čuti. Kaniš van? Ti je dost? Preveć vjetra na plući? Kani me slomiti, ali ja sam mu prečvrst. On kani van.

Ako ja pljunem sada u Dunaj. Kako dugo će durati, dok dođu kapljice iz mojih ust na morje? Če onda biti jur ljeto i sve opet mimo?

Glasno odsapam. Bižao sam deset kilometrov. Kroz cijeli otok, Manhattan Austrije – kroz cijeli Kaisermühlen. Od igrališta na kom stoji svit, do igrališta svita, UN-a. Od srušenoga Minopolisa, do dvih najviših zgradov Austrije. DC – Tower i Donauturm. Najvišu zgradu otoka i Austrije si moreš prešporiti – Donauturm je samo za turiste. Ljude, ki ovde stanuju, te Donauturm, ta stup

iz betona, ne zanima. Tote u restoranu si moreš naručiti austrijanske specijalitete – naprimjer Covidltascherle.

Krenem domom. Nakon deset kilometrov. Drhtećem, visok puls i mrzlina. Čujem susjedu kašljati – staru domaću gradjanku Kaisermühlena – bolesna je. Obično se vozi rolatorm – koč i u jedan od bajzlov. Sada već dugo nije bila vani. Kad sam ju zadnji put video, mi je stisnula ključ u ruku. Na rolatoru čudakrat visi i nje kisik – nemedicinsko rečeno: mašina, bez ke ne bi dostala dost zraka. Opet kašila. Ne moraš pojti bižati, da čuješ virus. Ti veli glas u glavi.

Na prvi dan karantene gledao sam kitesurfera u Dunaju; zabavljao je sa svojim zmajem još i policajce, ki su se autom mimo vozili; jedan od policajcev je gonic ležerno kurio čik – isto tako ležerno se je vozio autom mimo mene, mimo vode. Onda su navili sirenu aute i se odvezli zatvoriti igralište. Na deseti dan karantene sam zabilo, kako se čuti teplina drugoga tijela, kako se čuti ruka drugoga čovjeka. Moj susjedi ju već neču dati.

Dok svit vani ne ozdravi, će svit na igralištu u Kaisermühlenu ostati zaprto. Ja sam jedini, ki ima ključ, i se odselim odavle. Najzad dati ključ neću – susjeda ga već ne prava.

Svit je igrališće u Kaisermühlenu.
Igrališće je zaprto, ada je i svit zaprt.

Oprošćaj: Konstantin Milena Vlašić
Emitiran na ORF-Radio Gradišće
Daljnji teksti: vlasich.wordpress.com

ZEMLJOTRES U ZAGREBU

Kada čovjek pomisli da mu u životu ne može biti gore nego što je, život ga uvjek (nažlost) podsjeti da može. Upravo to se dogodilo u Zagrebu u 6:24 ujutro 23. ožujka 2020. godine. Usred korona-pandemije i apela vlasti i institucija da svi ostanu doma, ljudi su to hladno jutro potrcali van iz svojih domova. Zagreb je tresao potres jačine 5.5 po Richterovoj ljestvici. Trudnice i nove majke stajali su u hladnoći sa svojim bebama ispred rodilišta Petrove bolnice, stari i bolesni su se jedva izvukli, a kolektivni strah od virusa je dobio drugu dimenziju zbog ovog strašnog događaja. Može se reći da je to bila sreća u nesreći, jer su ljudi bili doma, a ne na ulicama na putu za posao. Zbog toga je samo nekoliko stanovnika Zagreba ozlijedeno, ali nažalost je jedna mlada djevojka preminula od posljedica zadobivenih ozljeda.

Zagreb se sljedećih dana i tjedana dalje tresao sa manjim potresima, kao posljedica ovog prvog velikog potresa. Neki stariji su rekli: „U vrijeme rata si barem znao kada dolazi opasnost, sada ne znaš kada će sljedeći potres udariti“.

Osim velike materijalne štete, nastala je i velika mentalna šteta. Godine truda, rade i ulaganja su nestali u nekoliko sekundi.

Zapravo i nije neka novost da je Zagreb pogodio potres, ali je novost da je bio toliko jak. Zadnji put se tako jako treslo prije 140 godina kada je veliki dio grada i staroga centra uništen.

Nakon tog potresa grad je obnovio centar u sada već prepoznatljivom "austro-garskom" stilu historicizma. Čak i katedrala je iz tog doba nakon

potresa, a upravo je i sada ona oštećena na vrhom vima oba tornja. Stradale su i brojne druge zgrade i znamenitosti centra grada, i sada je glavno pitanje: kako ćemo dalje?

To nije samo socijalno pitanje, već i pitanje povijesno-arhitektonskog nasljeđa grada. Ako smo prije 140 godina mogli sagraditi nove zgrade na ruševinama starih, da li to smijemo i sada? Ili nam je arhitektonska ostavština od prije 140 dragocjenija od one danas? Ako je odgovor da, kakvo društvo i arhitektonski izričaj smo izgradili do danas, i nismo li možda otišli unazad? Zašto toliko volimo stare centre naših gradova?

Bilo kako bilo, tim pitanjima ćemo se baviti kada prvo riješimo egzistencijalna pitanja ljudi i saniramo nužnu materijalnu štetu kako bi se ljudi vratili u svoje domove, i kako bi zagrebačke bebe imali dobre bolnice.

Upravo zbog toga su 5 zagrebačkih prijateljica (jedna od njih je moja djevojka) koje žive u

Amsterdamu, osnovali najveći fundraiser i fond za pomoć stradalima u potresu.

Anamarija Užbince, Anja Herceg, Dora i Jana Zane te Sara Juričić – crowdfunding kampanjom Zagreb Earthquake Relief za kriznu su podršku ugroženima potresom prikupile čak 173 tisuće eura. Tijekom kampanje priključili su se tisuće ljudi koji su donirali sredstva kako bi se pomoglo najpotrebitijima. Od građana iz cijelog svijeta do poznatih sportaša i javnih ličnosti, skupljenim sredstvima je osnovan Fond 5.5, upravo po tom nesretnom broju koji je potresao Zagreb to korno jutro. Na taj način će se i u doba društvenog distanciranja moći približiti ljudima i na neki način pružiti ruka podrške i prijateljstva.

Više info o fondu na: zagrebpotres.com

Pozdrave svim čitatelji(ka)ma iz Amsterdama
šalje vam vaš graficar,

Nikola Znaor

Foto: Bruno Fantulin/PIXSELL

Foto: Jutarnji List

HRVT SM

Hrvt sm
sm Hrvt
Hrvt sm

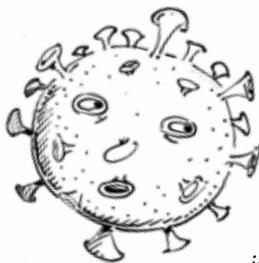
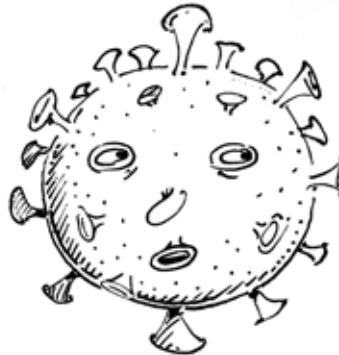
krt
vrt
smrt
krv

Hrvt
mrtv
mrtv
Hrvt
nsm

(D.Z., 2.4.2020.)

CORONA

Ča si ti?

Žarka koruna, ka će nam se posaditi na glavu?

Človiku, ljudem, ljudskomu pokolenju,
zapadnoj, istočnoj i svim drugim civilizacijam
pokazala si granice,
ke su pak zaprli i je dalje zapiraju.

Ča si nek udjelala?

Najprvo si nas utišila, zaustavila,
zela si nam svakidanju hektiku, stres u slobodnom vrimenu
i neograničenu hlepnju za zabavom i užitkom.

Pak si nam spratila kapu s glave,
trgnula kormilo iz naših ruk,
spraznila ulice, parke, dvorane i regale
i napunila bolnice,
povećala broj samotnih i zavrženih,
iscrpila vraćitelje/ice i druge pomoćnike/ice do kraja njihove snage/
moći.

Si sada zadovoljna?

Ili hoćeš već?

Već žrtav, već nezaposlenih, već zdvojnih?

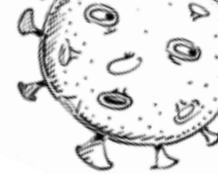
Dostat će ih, ne skribi se!

Pomnožiti će se i pomnožavati
dokle već ne ide dalje
pak će biti mira.

Će pak zaistinu biti mira?

(Dorotea Zeichmann, 23.3.2020.)

Daljna Corona-čitanja su publicirana na dorotheazeichmann.at

HAK u dobi društvenoga distanciranja

Pogodjeni od mjer protiv COVID-19:

JEZIČNI SEMINAR - ODRINUT

Teškim srcem smo otpovidali ljetosnji jezični seminar u Zadru. Zavoj zakona, zaprtih granic kao i na prvom mjestu čuvanje zdravlja svih sudionic i sudionikov smo se odlučili, da ćemo seminar odrinuti na dojduće ljeto.

DAN MLADINE - JOŠ NEPOZNATO:

Nažalost još ne moremo točno reći, je li će biti ovo ljeto Dan mladine. U dojdući miseci ćemo novo procijeniti stanje i ćemo odlučiti, ukoliko je moguće održati festival. Barani kao i mi djelamo i planiramo dalje na priredbi.

HAKOVSKI VEČERI/ČETVRTKI - ODRINUTI:

Sve do sada planirane hakovske četvrtke moramo na jesen odrinuti. Točni termini za ove termine slijedu:

- «Duga noć narodne jačke» (kooperacija Hrvatskoga centra, HAK-a i Kolo Slavuha)
- prezentacije disertacije Vladana Čuture o temi „Uloga popularne kulture u padu komunizma u Jugoslaviji”.

HAKOVSKI VEČERI ONLINE:

7. maja, 20:00 uri - Virtualni pub kviz

Igrat ćemo putem Kahoota, aplikacije za virtualne ganjke. Sve potrebne informacije najdete na našoj stranici, na facebooku i u našem newsletteru.

Najavite se mailom na kviz: info@hakovci.org

NOVI GLAS - BUSINESS AS USUAL:

Novi glas će i nadalje četirekrat izlaziti. Online kao i poštom tiskan va stan.

SJEDNICE - ONLINE:

Pokidob svi živimo u izolaciji, otpadaju peršonski sastanki. Jedan dio Hakovcev prebavi karan-tenu na seli u Gradišcu, a drugi u svoji stani u Beču. Laglje nego planiranje naših priredab nam je bilo najti rješenje za naše skupne sastanke i sjednice. U ovi dani socijalnoga distanciranja nas povezuje telefonska mriža i dobar priključak internetu. Ča bi mi nek prez tehnologije?

ABONIRAJTE NEWSLETTER!

Jur od zadnjega ljeta imamo newsletter. Onde vas informiramo o novosti u HAK-u, o naši prire-dba i o Novom glasu.

Najavite se za newsletter mailom na info@hakovci.org.

Ostanite i vi doma – čuvajte sebe i vaše bližnje!

Vera Buranić
(predsjednica HAK-a)